

# CERTIFICATE



INTERNATIONAL  
SCIENCE GROUP

is awarded to



Юрчик Ірина

for active participation

III International Scientific and Practical Conference  
«DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE, EXPERIENCE AND TRENDS»

11-14 October 2022, Boston, USA  
24 Hours of Participation  
(0,8 ECTS credits)

Organizing committee



Ekaterina Zvereva





**International Science Group**

**ISG-KONF.COM**

**III**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC  
AND PRACTICAL CONFERENCE**

**"DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE, EXPERIENCE  
AND TRENDS"**

**Boston, USA  
October 11 - 14, 2022**

**ISBN 979-8-88796-812-4**

**DOI 10.46299/ISG.2022.2.3**

# **DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE, EXPERIENCE AND TRENDS**

Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference

Boston, USA  
October 11 – 14, 2022

19.	Руснак А.В. СТРУКТУРА ЕФЕКТИВНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ	89
20.	Трушкіна Н., Шкригун Ю. СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ "РИЗИК"	91
21.	Юрчик І. ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ	97
GEOLOGY		
22.	Жанбутаев А. ГОРНО-ГЕОЛОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ЗАЛЕГАНИЯ МЕСТОРОЖДЕНИЙ ПОЛЕЗНЫХ ИСКОПАЕМЫХ	100
HISTORY		
23.	Saurykova Z.S. TOTALITARISM AS A SPECIAL SOCIO-POLITICAL PHENOMENON: HISTORIOGRAPHY OF THE PROBLEM	103
24.	Utegaliyeva A.D. GENOCIDE OF THE KAZAKH PEOPLE IN ARCHIVAL SOURCES	107
25.	Венжик І.І. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУФРАЖИСТСЬКОГО РУХУ У ФРАНЦІЇ НАПРИКІНЦІ ХІХ–ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	111
JURISPRUDENCE		
26.	Chyzhov D. LEGALITY: LEGITIMATE PURPOSE AND NECESSITY IN A DEMOCRATIC SOCIETY AS CONDITIONS FOR THE LEGALITY OF RESTRICTIONS ON THE EXERCISE OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS	116
27.	Мельник В.І. ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ДОБРОВІЛЬНОЇ ПОЖЕЖНОЇ ОХОРОНИ У СИСТЕМАХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН	121

## ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ

**Юрчик Ірина,**

Кандидат економічних наук,  
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

Війна підвищує ризики та невизначеності, створюючи обмеження для вільного руху факторів виробництва, у т.ч. робочої сили, внаслідок руйнування інститутів ринку праці та їх ефективного функціонування. Ринок праці в Україні та бізнес переживає кілька еволюційних етапів своєї діяльності в нових умовах воєнного стану. Так, наприкінці лютого та в березні 2022р. активність на ринку праці різко скоротилась. В країні закрилося багато бізнесів і люди масово втратили роботу. Перемістити весь колектив або частину персоналу у безпечні регіони чи інші країни та продовжити роботу змогли лише окремі компанії, переважно це були представники ІТ-сектору. Серед дій, які впровадили українські компанії у перший тиждень війни, були: налагодження постійної комунікації зі співробітниками, психологічна допомога, дотримання соціальних гарантій, виплата зарплати та авансових платежів.

В цей період надзвичайно важливим було збереження роботи критичної інфраструктури, оборонно-промислового комплексу, агропромислового комплексу та інших підприємств стратегічного спрямування. Втрата та пошкодження виробничих активів та інфраструктури, переривання ланцюгів поставок торговельних мереж послабили потенціал ринку праці та втрати можливостей до працевлаштування більшості українців [1].

Змінилася структура попиту та пропозиції робочої сили. До зміни структури пропозиції кваліфікованої робочої сили в Україні призвела низка факторів:

підвищена смертність людей працездатного віку;

збільшення чисельності мігрантів за кордон;

збільшення числа працівників з обмеженими можливостями, а рівень їх працездатності та перелік робіт, які вони можуть виконувати, відрізняється від довоєнного періоду;

збільшення пропозиції жінок на ринку праці (перебування годувальника сім'ї у Збройних Силах чи його втрата призвели до того, що жінкам доводиться брати на себе більше обов'язків, щоб забезпечити базові життєві потреби своїх сімей);

очікуваним є і збільшення показників дитячої праці внаслідок поширення бідності та втрати можливостей для отримання освіти.

Зміни відбулися і в регіональній структурі ринку праці. Релокація та вимушена міграція призвели до зміни структури ринку праці, а також структури пропозицій та насиченості фахівцями у розрізі регіонів. У регіонах, які найбільше відчули на собі військову агресію РФ, зменшилася кількість робочих місць і зросла конкуренція. Переміщення підприємств у безпечні регіони України, внутрішня та зовнішня міграція фахівців спричинили те, що у західних областях кількість пропозицій роботи була меншою за січневі показники майже втричі внаслідок збільшення чисельності пошукачів. Релокація та масове

переміщення людей із зон бойових дій у західні регіони та за кордон спричинили дефіцит персоналу у життєво необхідних сферах ринку праці, особливо на територіях активних бойових дій. З проблемами у пошуку персоналу у цих місцевостях стикнулися фармацевтичний, продуктовий ритейл, медична, транспортна галузь тощо. Так, дослідження кадрових порталів показує, що незайнятих фахівців на ринку праці зараз стало значно більше, ніж раніше. З низки спеціальностей вже є дефіцит, пов'язаний саме з від'їздом людей за кордон. Наприклад, попит на медичних працівників та фармацевтів, які були одними з найзатребуваніших фахівців і до початку війни, загострився критично. Специфікою моменту стало те, що працівники постали перед потребою шукати житло у безпосередній близькості до об'єкту, де вони можуть працювати, аби не наражатися на небезпеку при пересуванні через усе місто від місця проживання до місця роботи.

У квітні 2022р. трудова активність почала поступово відновлюватись, припинилося зниження кількості вакансій. Так, на 100-й день війни маже 50% великих підприємств-членів ЄБА відновили свою роботу<sup>13</sup>; решта працює з певними обмеженнями або частково<sup>14</sup>. Відбувається оптимізація діяльності бізнесу, значно частина працівників працює віддалено, частина працівників на своїх робочих місцях, частина у відпустках. Червневі результати дослідження ділової активності бізнесу показують, що частка підприємств, які повідомили про зменшення виробництва, знизилася з 70,5% до 44,9%. Однак порівняно з довоєнним періодом, 8% підприємств припинили діяльність і лише 12% підприємств працювали на повну (або велику) завантаженість виробничих потужностей [2].

Слід відмітити, понад 6,4 млн українців виїхало за кордон через війну, із них до 3 млн – працездатного віку, а ще 7,7 млн осіб стали внутрішньо переміщеними особами, із них 5 млн втратили робочі місця. Згідно з даними, 42% тих, хто перебуває за межами України, становили особи, які працюють, 17% – особи, які не працюють, 8% – студенти, 23% – пенсіонери, 10% – не вдалося визначити. Найчастіше від війни українці виїжджають до Польщі, Румунії, Молдови, Угорщини, Словаччини [3]. Приймали ВПО найбільше Дніпропетровська (11%), Київська (10%), Львівська (9%), Вінницька (7%) та Полтавська області (7%) [4].

Загалом можна сказати, що незважаючи на погравлення економічної активності та поступове повернення бізнесу до роботи, багато підприємств не відновили свою діяльність, і це позначається на ринку праці. На сьогодні маємо дві тенденції: перша - бізнес, який повертається до роботи, проводить релокацію на захід. Там компанії відкривають нові вакансії. Друга - продовжується зростання армії безробітних через війну, особливо в тих регіонах, де відбуваються активні бойові дії — на Сході та Півдні країни.

Отримання актуальної інформації щодо тенденцій на ринку праці в країні, де йде війна, змінюється чисельність і склад робочої сили — є складним завданням, враховуючи, що навіть з урахуванням впливу декількох мільйонів працездатних біженців, в Україні все одно залишаються високий рівень безробіття.

Стабілізація ринку праці у післявоєнний період є вкрай важливим завданням, зважаючи на появу різних груп населення, які постраждали від збройного конфлікту, у т.ч. внутрішньо переміщених осіб, серед яких діти та жінки, люди з обмеженими можливостями та колишні комбатанти. Специфічні потреби цих груп мають бути враховані при плануванні та впровадженні стійких процесів реінтеграції, включаючи працевлаштування.

Отже, збільшення рівня зайнятості, розробка інтегрованої програми, спрямованої на забезпечення прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати, підтримку соціального забезпечення, має стати центральним питанням повоєнної відбудови, реінтеграції та процесів повернення до умов миру.

### Список літератури

1. Савицький О. Вплив війни: що відбувається на українському ринку праці. Deutsche Welle, 7 червня 2022р., [https:// www.dw.com/uk/try-misiatsi-viiny-shcho-vidbuvaietsia-na-ukrainskomu-rynku-pratsi-a-62052011/a-62052011](https://www.dw.com/uk/try-misiatsi-viiny-shcho-vidbuvaietsia-na-ukrainskomu-rynku-pratsi-a-62052011/a-62052011).
2. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. <http://www.ier.com.ua/ua/institute/news?pid=6941>
3. Мінекономіки: Робочі місця втратили 5 млн ВПО, до 3 млн працездатних українців - за кордоном, <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/863313.html>
4. Кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні перевищила 8 млн людей: звідки й куди їхали найбільше. <https://www.minre.gov.ua/news/kilkist-vnutrishno-peremishchenyh-osib-vpo-v-ukrayini-perevyshchyla-8-mln-lyudey-zvidky-y-kudy>